

Warszawa, 24 września 2020 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz
niektórych innych ustaw**

(druk nr 208)

I. Cel i przedmiot ustawy

Do podstawowych celów ustawy należą:

- 1) udoskonalenie funkcjonującego od lutego 2019 r. pilotażowego instrumentu na rzecz termomodernizacji (w tym wymiany nieekologicznych źródeł ciepła) budynków jednorodzinnych osób ubogich energetycznie, zwanego dalej „Programem Stop Smog”;
- 2) wprowadzenie instrumentów prawnych umożliwiających podjęcie działań w zakresie zdiagnozowania źródeł niskiej emisji, przewidujących rozpoczęcie gromadzenia jednolitych i spójnych danych w skali całego kraju dotyczących budynków i pochodzących z nich źródeł emisji, które stanowią kluczowy element do planowania działań naprawczych. W celu zdiagnozowania i zidentyfikowania źródeł emisji z budynków ustawa przewiduje utworzenie i uruchomienie centralnej ewidencji emisyjności budynków, zwanej dalej również „CEEB”;
- 3) usprawnienie działania rządowego programu priorytetowego „Czyste Powietrze”,

Proponowane ustawą zmiany dotyczące funkcjonowania Programu Stop Smog, mające na celu dostosowanie zasad uczestnictwa w programie i jego realizacji do bieżących uwarunkowań, w tym zwiększenia atrakcyjności tego programu dla gmin, przewidują w szczególności:

– zmniejszenie minimalnej liczby budynków jednorodzinnych umożliwiającej aplikowanie do programu (z 2% do 1% lub 20 budynków) oraz jednorazowe zniesienie tego limitu, w sytuacji gdy wcześniej gmina zawarła co najmniej jedno porozumienie,

- zmniejszenie z 50% do 30% wymaganej redukcji zapotrzebowania na ciepło grzewcze, liczonej łącznie dla wszystkich przedsięwzięć niskoemisyjnych realizowanych przez gminę w ramach jednego porozumienia,
- wydłużenie z 3 lat do 4 lat okresu realizacji porozumienia – w przypadku realizacji przez gminę w danym porozumieniu więcej niż 2% budynków jednorodzinnych w gminie,
- skrócenie z 10 do 5 lat okresu po zakończeniu porozumienia dla zobowiązań dotyczących obowiązku beneficjenta w zakresie: zwrotu odpowiedniej części wartości przedsięwzięcia w przypadku sprzedaży budynku, przestrzegania warunków umowy, przechowywania treści porozumienia przez gminę i właściwego ministra oraz utrzymywania przez gminę efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych;
- rozszerzenie zakresu przedsięwzięcia niskoemisyjnego o: przyłączenie budynku do sieci elektroenergetycznej, modernizację istniejącego przyłącza ciepłowniczego, gazowego bądź elektroenergetycznego lub zapewnienie budynkowi dostępu do energii z instalacji OZE (wraz z likwidacją źródła niespełniającego standardów niskoemisyjnych),
- dopuszczenie możliwości realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych również w budynkach będących w zasobach mieszkaniowych gminy;
- wyłączenie z możliwości wymiany (likwidacji) kotłów na paliwa stałe klasy 5,
- rozszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych w programie o koszty:
  - – mikroinstalacji OZE w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
  - – zapewnienia dostępu do energii z OZE i pompy ciepła w tym m.in. w oparciu o urządzenia stanowiące własność gminy,
  - – instalacji źródeł ciepła zasilanych energią elektryczną,
  - – innych prac budowlanych niezbędnych do realizacji przedsięwzięć związanych z efektywnością energetyczną, jednakże stanowiących nie więcej niż 20% łącznych kosztów,
  - – serwisu i konserwacji w okresie utrzymania efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych,
  - – nadzoru inwestorskiego,
  - – przygotowania wniosku w okresie do 9 miesięcy przed datą zawarcia porozumienia,

- umożliwienie gminom nabywania urządzeń i instalacji jako własny środek trwały i udostępniania ich beneficjentowi – np. ze względu na zły stan techniczny budynku,
- zmianę warunków udziału mieszkańców w programie przez wyłączenie z kryterium majątkowego wartości nieruchomości oraz jego obniżenie do kwoty 53 tys. zł,
- wprowadzenie odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń dotyczących liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego i zasobów majątkowych,
- wprowadzenie zapisu umożliwiającego uniknięcie przez beneficjenta zwrotu kosztów przedsięwzięcia niskoemisyjnego w sytuacji, gdy własność budynku przenoszona jest na osobę bliską, która zadeklaruje utrzymanie efektów przeprowadzonej inwestycji;
- wyposażenie gmin w narzędzia umożliwiające weryfikację danych osób ubiegających się o wsparcie w ramach programu:
  - wprowadzenie wniosku o zawarcie umowy na realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego,
  - zmianę sposobu wyliczania dochodu osoby ubiegającej się o realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego (przejsie z brutto na netto oraz zmiana z 3 miesiące na 1 rok okresu, z którego wyliczany jest dochód) oraz umożliwienie gminom samodzielnej weryfikacji dochodu tej osoby,
  - umożliwienie związkom metropolitalnym, międzygminnym i powiatom aplikowania do programu w imieniu i na rzecz kilku gmin,
  - zniesienie obowiązku opracowywania gminnych programów niskoemisyjnych,
  - zmianę podmiotu odpowiedzialnego za rozdysponowanie i rozliczanie środków na realizację Programu Stop Smog. W miejsce ministra właściwego do spraw gospodarki wstępują dwa podmioty – minister właściwy do spraw klimatu oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Następna grupa przepisów związana jest z przewidywanym utworzeniem i uruchomieniem CEEB. W ewidencji gromadzone będą przede wszystkim dane i informacje o:

- 1) właścicielach i zarządcach budynków i lokali, w tym imię i nazwisko albo nazwa właściciela lub zarządcy oraz adres jego miejsca zamieszkania lub siedziby; adres nieruchomości, w obrębie której eksploatowane jest źródło ciepła lub źródło spalania paliw, numer telefonu, adres poczty elektronicznej,

- budynkach i lokalach, w tym eksploatowanych w budynkach i lokalach źródłach:
- ciepła, w tym zasilania z sieci ciepłowniczej,
- energii elektrycznej ,
- spalania paliw, w rozumieniu art. 157a ust. 1 pkt 7 ustawy – Prawo ochrony środowiska, o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW.

W CEEB gromadzone będą także dane i informacje dotyczące:

- osób uprawnionych do wprowadzania do ewidencji danych i informacji. Katalog osób uprawnionych zawarty został proponowanym w ustawie o wspieraniu termomodernizacji i remontów art. 27b ust. 1,
- przeprowadzonych kontroli w budynkach i lokalach, m.in. w zakresie: kontroli źródła spalania paliw, ustalenia wysokości należnej opłaty za korzystanie ze środowiska, gospodarowania odpadami komunalnymi lub odprowadzania nieczystości ciekłych, emisji gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza, kontroli stanu technicznego systemu ogrzewania i przewodów kominowych,
- przekazanej premii termomodernizacyjnej, premii remontowej, uldze podatkowej termomodernizacyjnej lub udzielonym ze środków publicznych finansowaniu albo dofinansowaniu: przedsięwzięć termomodernizacyjnych, przedsięwzięć niskoemisyjnych lub przedsięwzięć remontowych,
- odnawialnych źródeł energii oraz innych przedsięwzięciach związanych z ochroną powietrza,
- przyznanych świadczeń z pomocy społecznej lub innych form wsparcia finansowego ze środków publicznych w zakresie: dodatku mieszkaniowego, dodatku energetycznego oraz zasiłku celowego z przeznaczeniem na ogrzewanie.

Szczegółowe dane i informacje gromadzone w CEEB, przekazywane przez osoby uprawnione oraz uzupełniane automatycznie przez system teleinformatyczny obsługujący CEEB, zostaną określone w akcie wykonawczym do ustawy.

Dane i informacje wprowadzane do CEEB przez osoby uprawnione oraz pozyskiwane automatycznie przez system teleinformatyczny obsługujący CEEB pozyskiwane będą także z istniejących już baz danych i rejestrów (np. bazy danych obiektów topograficznych, centralnego rejestru charakterystyki energetycznej budynków, centralnego rejestru osób

posiadających uprawnienia budowlane, centralnego rejestru ukaranych z tytułu odpowiedzialności zawodowej, geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu, państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnych kraju).

Katalog podmiotów, którym będą udostępniane dane i informacje z CEEB określony został w proponowanym art. 27d ust. 1 ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Dane i informacje będą udostępniane o ile są one niezbędne do realizacji ustawowych zadań uprawnionych podmiotów. Udostępnienie danych co do zasady następować będzie na wniosek złożony w formie elektronicznej zaimplementowany w systemie teleinformatycznym obsługującym ewidencję.

Przewiduje się również udostępnienie danych zgromadzonych w CEEB w postaci elektronicznej przy użyciu systemu teleinformatycznego właścicielom budynków, w zakresie danych, które ich dotyczą, po podaniu stosownych informacji umożliwiających autoryzację i uwierzytelnienie zainteresowanych podmiotów.

Proponowane w art. 5 zmiany dotyczące ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz w art. 7 w zakresie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, mają na celu rozszerzenie zakresu działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) o możliwość finansowania kosztów i wydatków związanych z poręczeniami lub gwarancjami udzielanymi przez Bank Gospodarstwa Krajowego, w ramach programów rządowych w rozumieniu ustawy o poręczeniach i gwarancjach. Wprowadzane zmiany, jak wcześniej podkreślano, podyktowane są przede wszystkim koniecznością usprawnienia działania programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. W uzasadnieniu do projektu ustawy podnosi się, iż wprowadzenie instrumentu w postaci gwarancji może zwiększyć liczbę potencjalnych beneficjentów, którzy mogliby skorzystać z pożyczki lub kredytu oferowanego przez banki w ramach programów priorytetowych NFOŚiGW. Zakłada się, że gwarancja udzielana przez BGK usprawni udzielanie kredytów lub pożyczek przez banki, uprości procedury banków ze względu na zmniejszone ryzyko, a także umożliwi udzielenie kredytu lub pożyczki osobom, które mają zdolność kredytową, ale nie posiadają wystarczających zabezpieczeń spłaty kredytu lub pożyczki.

Zmiany wprowadzane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, przewidują utworzenie nowego funduszu w Banku Gospodarstwa Krajowego – Ekologicznego Funduszu Poręczeń i Gwarancji, oraz określają sposób jego działania, w szczególności źródła zasilenia tego funduszu środkami NFOŚiGW. Środki zgromadzone na

przedmiotowym funduszu będą mogły być przeznaczone jedynie na udzielanie poręczeń lub gwarancji i poręczeń spłaty kredytów lub pożyczek w ramach wskazanych przez NFOŚiGW programów rządowych, obejmujących projekty z zakresu ochrony środowiska. Taki zakres finansowania jest spójny z celem działania funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, opisanym w art. 400b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Zasilenie Ekologicznego Funduszu Poręczeń i Gwarancji środkami NFOŚiGW ma się odbywać na podstawie umowy przekazania środków do BGK. W ustawie określa się wytyczne co do treści przedmiotowej umowy. W opinii projektodawców przekazanie środków na podstawie umowy jest optymalnym rozwiązaniem, gdyż pozwala na szczegółowe opisanie zobowiązań stron, a także pozostawia NFOŚiGW uprawnienie do decydowania o uruchomieniu tego instrumentu oraz o jego warunkach.

Modyfikacje w pozostałych ustawach nowelizowanych niniejszą ustawą w zdecydowanej mierze są konsekwencją zmian wprowadzanych do ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów, w szczególności uwzględniają proponowaną zmianę tytułu tej ustawy.

Zawarte w ustawie przepisy o charakterze intertemporalnym, w uwagi na fakt, iż proponowane rozwiązania są korzystniejsze dla adresatów ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów, przewidują stosowanie przepisów nowych.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów odnoszących się do utworzenia i funkcjonowania CEEB, których wejście w życie następować będzie z dniem wdrożenia stosownych rozwiązań technicznych umożliwiających prowadzenie tej ewidencji, określonych w komunikacie ogłoszonym przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu obsługującego tego ministra.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy (druk sejmowy nr 574) pochodził z przedłożenia rządowego i był przedmiotem prac sejmowych: Komisji Infrastruktury i Komisji do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych. Po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu projektu ustawy, w dniu 16 września 2020 r., Komisje wniosły o jego przyjęcie (druk sejmowy nr 593). Zaproponowane przez Komisje poprawki nie zmieniały w sposób istotny

przedłożonego projektu ustawy. Zaproponowane zmiany miały w szczególności charakter porządkujący, precyzowały odesłania wewnątrzustawowe oraz do innych ustaw, miały także na celu uwzględnienie dokonywanej niniejszą nowelizacją zmiany tytułu ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów, we wszystkich aktach rangi ustawowej oraz usuwały, proponowane projektem, regulacje w ustawie – Prawo ochrony środowiska, które zostały już do niej wprowadzone ustawą z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw.

W trakcie drugiego czytania na 17. posiedzeniu Sejmu w dniu 17 września 2020 r. zgłoszono 16 poprawek (druk sejmowy nr 593-A). Komisje wniosły o ich odrzucenie. Poprawki przede wszystkim miały na celu usunięcie z ustawy regulacji przewidujących utworzenie centralnej ewidencji emisyjności budynków. Sejm uchwalił ustawę na 17. posiedzeniu w dniu 17 sierpnia 2020 r., w brzmieniu proponowanym przez Komisje.

III. Uwagi szczegółowe

- 1) art. 1 pkt 3 lit. b noweli, proponowany art. 2 pkt 1c lit. a tiret siódme ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. We wskazanym przepisie ustawodawca konstruując definicję „standardów niskoemisyjnych”, posłużył się odesłaniem zawierającym wyrażenie: „wynikające z przepisów odrębnych, w tym aktów prawa miejscowego. Mając na względzie § 156 Zasad techniki prawodawczej (zasady formułowania odesłań) oraz *Dobre Praktyki Legislacyjne – Odsyłanie do „przepisów odrębnych” i przepisów określonych* wymaga podkreślenia, że w ustawach należy unikać posługiwania się wyrażeniem „przepisy odrębne”, ponieważ jest to niewłaściwa metoda konstruowania odesłań w przepisach – nie informuje bowiem precyzyjnie adresata aktu, które normy ma w danej sytuacji zastosować. Przedmiotową uwagę należy podtrzymać pomimo faktu, iż tak skonstruowane odesłanie występuje dotychczas w przepisach ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów;
- 2) art. 12 ust. 3 noweli – zgodnie z art. 12 ust. 3 do umów o realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego zastosowanie znajdą przepisy nowe (w brzmieniu nadanym niniejszą nowelizacją). Strony tych umów mają obowiązek zawarcia aneksów w celu ich dostosowania do nowych przepisów, w terminie 3 miesięcy od dnia dostosowania do nowych uregulowań porozumień, o których mowa w art. 11c ust. 1 ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. W przypadku niezawarcia aneksów we wskazanym terminie umowy wygasają. Należy przyjąć, że w przypadku niezawarcia aneksu

w terminie umowa o realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego przestanie istnieć i żadnej ze stron nie będzie przysługiwać w jakimkolwiek zakresie roszczenie z tytułu jej wykonania. Brak ustawowej regulacji odnośnie kwestii chociażby zwrotu kosztów realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego poniesionych przez gminę i Fundusz, w przypadku wygaśnięcia umów (z mocy przepisów ustawy), może prowadzić do powstania wątpliwości jakie przepisy będą miały w tej sytuacji zastosowanie i jakie będą obowiązki stron zakresie ewentualnych skutków prawnych bądź rozliczeń dotyczących wygasłej umowy,

- 3) art. 15 ust. 1 – zgodnie tym przepisem właściciel lub zarządca budynku lub lokalu składa deklarację o źródłach ciepła i źródłach spalania paliw odniesieniu do źródła ciepła lub źródła spalania paliw eksploatowanych w dniu ogłoszenia komunikatu, o którym mowa w art. 18 pkt 6 ustawy nowelizującej, nie później niż 12 miesięcy od dnia ogłoszenia tego komunikatu. Należy podkreślić, że ustawodawca nie wprowadził sankcji za niewykonanie przedmiotowego obowiązku. W przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w proponowanym art. 27g ust. 1 ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, ustawodawca wprowadził przepis sankcyjny – art. 27h. Jeżeli intencją ustawodawcy jest wprowadzenie kary, za niewykonanie obowiązku, o którym mowa w art. 15 ust. 1, proponuje się następującą poprawkę.

Propozycja poprawki:

– po art. 15 dodaje się art. 15 a w brzmieniu:

„Art. 15a.1. Kto, wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 15 ust. 1, nie składa w terminie deklaracji, podlega karze grzywny.

2. Nie podlega karze, o której mowa w ust. 1, sprawca, który złożył deklarację po terminie, jeżeli złożenie deklaracji nastąpiło przed dniem, w którym wójt, burmistrz lub prezydent miasta dowiedział się o popełnieniu wykroczenia.

3. Orzekanie w sprawach o czyn określony w ust. 1 następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2020 r. poz. 729, 956 i 1423).”;

- 4) art. 16 i 17 – zgodnie z art. 16 ustawy tworzy się centralną ewidencję emisyjności budynków. Z uwagi na to, że przedmiotowa ewidencja jest elektronicznym zbiorem

danych, funkcjonującym jako system teleinformatyczny – nie ma konieczności sytuowania odrębnego przepisu kreującego taki byt prawny. Aktem władczym na mocy którego powstaje ewidencja jest ustawa i jej przepisy kreujące jej podmiotowość prawną – brak formuły „tworzy się” nie powoduje, że ewidencja nie powstaje. Podkreślić należy, że stosowanie przepisów dostosowujących formułowanych z użyciem zwrotu „tworzy się” należy ograniczyć do podmiotów mających uzyskać odrębność w obrocie prawnym mogących być adresatami norm prawnych: organy państwa i ich urzędy, państwowe osoby prawne państwowe jednostki organizacyjne i inne instytucje rozumiane podmiotowo (zob. § 35 Zasad techniki prawodawczej). Nie należy formułować odrębnych przepisów o utworzeniu w odniesieniu do rejestrów, ewidencji i innych form współdziałania organów lub instytucji, o ile nie mogą być adresatami norm prawnych.¹⁾ Dlatego zasadna wydaje się być propozycja skreślenia art. 16 opiniowanej ustawy. Ponadto należy zauważyć, iż w tego rodzaju przepisach nie powinno się zamieszczać treści właściwych przepisom ustrojowym. Pozostała treść przepisu art. 16, stanowi swego rodzaju uzasadnienie dla utworzenia ewidencji. Przepis w tej części nie ma zatem wartości merytorycznej, odpowiednim miejscem dla tego rodzaju zapisów wydaje się być uzasadnienie do projektu ustawy.

Analogiczną uwagę należy podnieść w odniesieniu do art. 17 ustawy w zakresie konieczności wprowadzenia do ustawy przepisu o utworzeniu Ekologicznego Funduszu Poręczeń i Gwarancji, fundusz jest zapisem na rachunku bankowymi i nie wykazuje się samodzielnością w obrocie prawnym.

Propozycja poprawki:

– skreśla się art. 16 i art. 17;

- 5) art. 22 – zgodnie z § 44 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej (Ztp) ustawa powinna wchodzić w życie w całości w jednym terminie. Odstępstwo od tej zasady może nastąpić wyjątkowo w przypadku, gdy zróżnicowanie wejścia w życie poszczególnych przepisów ustawy jest niezbędne do zrealizowania celu ustawy oraz nie narusza jej spójności (§ 44 ust. 2 Ztp). Należy podkreślić, że nie należy wprowadzać różnych terminów, jeżeli przepisy wchodzące wcześniej nie mogą być stosowane samodzielnie, ze względu na to, że od dnia ich obowiązywania nie będą jeszcze obowiązywały

---

¹⁾ Doskonalenie i standaryzacja procesu legislacyjnego – dobre praktyki opracowane w ramach projektu LEGIS – DPL 15.

wszystkie przepisy merytoryczne kształtujące normy prawne wynikające z przepisu wchodzącego w życie wcześniej²⁾. Zgodnie z art. 22 pkt 1 lit. f przepis pkt 1 w ust. 2 art. 27g ustawy zmienianej w art. 1, wchodzi w życie z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających złożenie deklaracji z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego obsługującego centralną ewidencję emisyjności budynków, określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 18 pkt 6. Mając powyższe na uwadze nasuwają się wątpliwości czy zafunkcjonować będą mogły pozostałe przepisy art. 27g dotyczące m.in. obowiązku składania deklaracji w postaci pisemnej i jej wprowadzania do ewidencji (które wejdą w życie w po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy), w sytuacji gdy zgodnie z art. 22 pkt 1 lit. a–e i pkt 5 regulacje przewidujące utworzenie i funkcjonowanie centralnej ewidencji emisyjności budynków wejdą w życie w terminie późniejszym (co najmniej 3 miesiące później – art. 19 ustawy nowelizującej).

IV. Uwagi redakcyjne

- 1) w art. 1 w pkt 3 w lit. a w tiret pierwszym w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „lit. a oraz b” zastępuje się wyrazami „lit. a i b” – zmiana zgodna z przyjętą praktyką legislacyjną dotyczącą redagowania tego rodzaju przepisów,
- 3) w art. 13 w ust. 5 wyraz „przekazuje” zastępuje się wyrazem „przekaże” – poprawka o charakterze językowym,
- 2) w art. 15 w ust. 1 wyrazy „niż 12 miesięcy” zastępuje się wyrazami „niż w terminie 12 miesięcy” – poprawka doprecyzowująca przepis.

Główny legislator

Mirosław Reszczyński

---

²⁾ Doskonalenie i standaryzacja procesu legislacyjnego – dobre praktyki opracowane w ramach projektu LEGIS – DPL 18.